MIELIPIDE

Tällä hetkellä puu kasvaa nopeammin kuin koskaan, ja sen kuiduissa piilee hyvinvointimme salaisuus. **SATU HAAPANEN KOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Pientila oli biotalouden edelläkävijä

Bongasin sadeviikonloppuna lastuja.fi-osoitteesta Metsäteollisuus ry:n viestintäjohtajan Anne Pirilän kirjoituksen: Aurinko nousee biotaloudelle. Kirjoituksessa pohditaan EU:n ilmastopolitiikkaa ja tavoitteita sekä metsäteollisuuden asemaa kasvavassa biotaloudessa. Kirjoituksen taustalle liittyy varmasti paljon tietoa. Itse kiinnittäisin eniten huomiota toiveeseen biotaloudelle suotuisan toimintaympäristön syntymisestä.

Luulisin, että ilmastosopimusten aika on jo ohi silloin, kun merkittävät teollisuusvaltiot kaikkialla maailmassa saadaan niiden taakse. Siksi ei kannata jäädä odottamaan.

Biotalous käsittää laajasti kaikkia uusiutuvia luonnonvaroja tuottavaa, käyttävää, jalostavaa ja markkinoivaa tuotantoa sekä uusiutuvista luonnonvaroista valmistettujen tuotteiden kulutusta. Biotalouden kasvu Suomessa ja maailmalla on mielestäni ensiaskeleissa enemmänkin sitä, että kehitetään kotimaisia, paikallisia menetelmiä, jotta voidaan ylläpitää siedettävää mukavuustasoa ja elämää. On toki toivottavaa, että biotalouden alalla saamme merkittävien innovaatioiden avulla aikaan valuuttavirtoja kansantalouteemme.

Euroopan finanssikriisi heikentää tällä hetkellä tulevaisuususkoamme, mutta jostainhan se polun pää taas löytyy. Deflaation tuoma superlama on hyvinkin mahdollinen, mutta pelkoon ja paniikkiin ei ole aihetta.

Suomessa on laajalti kokemusta taloudellisesta kurjuudesta ja kärsimyksistä. Ja vaikka päätoimestaan tunnettu salolainen kirjailija-maanviljelijä-pankkiiri haluaisikin eroon enemmistön tyranniasta, saattaa finanssisektori tarvita joitakin suunnistusmerkkejä toimintojen tasapainoiseen kehittämiseen. Vaikkei ihan

MT:N ARKISTO

Sota-ajan maatilalla traktorit kulkivat bioenergialla. 1950-luvulle tultaessa häkäpöntöt korvautuivat nopeasti dieselkoneilla.

Glass-Steagall-lakia kopioitaisikaan.

Globaali talous, joka on nostanut päätään sitä mukaa kuin energia- ja raaka-ainevaroja tai halpaa työvoimaa on pitänyt lähteä hakemaan ”kehittyvistä maista”, on kohtalaisen riippuvainen öljystä. Öljyvarojen ehtyessä globaalin talouden pyörät hidastuvat ja esiin nousee muita asioita, kuten puhtaan veden puute, pandemiat, ydinsodan uhka tai luonnonkatastrofit. Uusien energioiden hankintakustannukset ovat niin suuria, että halvan öljyn vertaiseen tuhlaavaisuuteen ei kenelläkään ole varaa.

Uskoisin, että biotalous ainakin ensin on paikallisempaa ja pienimuotoisempaa. Tai oikeammin – biotalous ei kehittyäkseen tarvitse globaaleja markkinoita. Energian käytön korkea hyötysuhde on avainasemassa.

Karrikoidusti voidaan ajatella, että 50-luvun alun suomalainen pientila oli biotalouden edelläkävijä. Ravinteet ja raaka-aineet kierrätettiin tarkoin.

Pyöräytämmekö kehityksen siis takaisin 50-luvulle. Ei sentään. Omasta mielestäni olisi parempi, jos kykenisimme rakentamaan hieman omavaraisemman yhteiskunnan, koska esimerkiksi EU:n laajentuminen ja euron ottaminen käyttöön eivät ole tuoneet sellaista turvallisuuden tunnetta tai huoltovarmuutta, jota olisimme halunneet. Markkinat avautuivat – kenelle?

Rikastumista odotellessa meidän täytyy opetella tulemaan arkiaskareissamme vähemmällä toimeen. Yltiöahneudesta ja itsekkyydestä on opeteltava pois. Ja sinne metsäänkin on mentävä, hakkuukonein tai marjakorin kanssa.

Urpo Lehtimäki
Naantali

Reilua kauppaa?

Tuntuu epäreilulta, kun joutuu ostamaan tuottamaansa lihaa kaupasta luotolla saadakseen perheelle ruokaa. **Tyhjä tili**

Pelto

Älä tee ilolla, tuota teholla, aikamme kiro. Karhi kokkoon, hepo monttuun, major sulattoon, persoonat laitokseen! **Mv.**

Toive Sauli-sedälle

Koska vihreä Ville Niinistö kieltää lietteen ajon, setä-Sauli, laita jo pojalle jäitä hattuun.
Ex-lietekuski Antti Virrankoski Kauhava

Tuulivoima kelpaa

Ei voi yleistää, että Vuorenkylässä vastustetaan tuulivoimaa. Moni asukas kannattaa nyt suunnitella olevaa tuulivoimalahanketta.
Mökkiläiset urputtaa!
Lehden tuulivoimavastaisuus jatkui 1.6. Tosi melu maalla tulee sadoista ampumaradoista. Tehkää juttu Japanin ydinturman tuhoamista pelloista. **Nm. J**

Onko vinkkejä?

Uudistan maatalon pihapiiriä. Mikä on puutarhasi kaunein tai näyttävin kukkija? Entä konepihan parhaat puut? **Illakko**

Ei ole höpöä

Luonnonsuojelu ei höpöasia. 30 vuodessa pieneliöstö vähentynyt huomattavasti. Onkohan 30v kuluttua paljoakaan jäljellä?
Maanviljelijän havainto

VIERASKOLUMNI

Puun tuoksussa

Lapsena odotin pappaa iltavuorosta. Vartin yli kymmenen hän saapui, tutut askeleet puisilla rappusilla. Papan tummansiniset työhaalarit tuoksuivat puulle ja pappa piipulle.

Puun turvallinen tuoksu seurasi lapsuuttani. Piirustuspaperi valkoisissa rullissa oli paperikoneen tuoretta, ja sille oli hyvä piirtää isoja värikkäitä kuvia. Oululaiset sanoivat, että Kemi haisee. Minun nenässäni sahan, meren ja kesäamujen tuoksu sekoittuivat osaksi lapsuutta ja myöhemmin nuoruutta. Tupruttavat piiput osoittivat maailmalta palaavalle suunnan kotiin. Tehtaan kupeet kaupungin molemmin laidoin pitivät kemiläisiä sylissään lapsuudesta vanhuuteen taaten pikkukaupungin asukkaille hyvinvointia ja turvaa kaikin puolin.

Kemissä tehdään edelleen sellua ja paperia, mutta paperimiehet ovat käyneet vähiin, korkeintaan kymmenesosaan entisestä. Tehtaat ja alueen muu raskas teollisuus takoo sijoittajille voittoja, mutta kaupunkilaisille tuloista jää hiirenosa.

Suuntaus näyttää olevan yleinen myös muussa teollisuudessa, kaivoksissa ja jopa sokerijuurikkaan viljelyssäkin. Kohtuullista olisi, että työntekijä ja paikkakunta saisivat reilun osuutensa tuotoista. Yritysten yhteiskuntavastuu on sitä, että osa voitoista siirtyy ihmisten hyvinvoinnin tukemiseen. Omistuksen siirtyessä ulkomaille tai osakkeenomistajille katoaa tieto, mistä tuote on peräisin. Ennen tehtaan johtajat tunsivat työläisensä ja työläiset johtajan. Johtajien lapset kulkivat samoissa kouluissa meidän toisten kanssa, ja kaikki me ponnistimme samalta puulankulta maailmalle. Enää omistajilla ei ole kasvoja, emmekä tunne heidän lapsiaan.

Tällä hetkellä puu kasvaa nopeammin kuin koskaan, ja sen kuiduissa piilee hyvinvointimme salaisuus. Metso-ohjelma on kannustanut monia metsänomistajia vapaaehtoiseen suojeluun. Metson ansiosta jää jälkipolvillemmekin perinnöksi luonnon kirjoa kasveineen, eläimineen ja arvokkaine luonnonmuodostelmineen. Kemeratukea saa tänäkin vuonna, ja se kannustaa ottamaan metsistä talteen arvokkaan raaka-aineen energiaksi. Paperikoneille riittää jauhettavaa ja metsäalan osaajille töitä.

Olen käynyt maissa, joissa ei kasva puun puuta. Sielläkin tarvitaan paperia, leikkikenttiä, huonekaluja ja asuntoja. Suomalaisella puuosaamisella on kysyntää maailmalla, kunhan osaamme haistaa tilaisuudet ja hoitaa markkinoinnin. Rovaniemeläinen leikki- ja pelipaikkoja valmistava Lappset on hyvä esimerkki kekseliäisyydestä ja nykyihmisten tarpeisiin vastaamisesta puun ja muun materiaalin avulla.

Viennin apuna voivat toimia kansalaiset ja poliitikot, jotka matkustavat maailmalla. Puuosaamisen sanoman viemistä auttaa, jos meillä on jotain konkreettista käsissämme jota esitellä, vaikkapa esite tai puusta tehty designtuote.

Puun tuoma ilo ja hyöty kuuluvat meille kaikille. Minulla ei ole metsää, mutta jokamiehenoikeuksien kautta saan nauttia sen rauhasta ja hedelmistä mielin määrin.

Metsänomistajien tehtävä on huolehtia, että lapset saavat metsän ajoissa hoidettavakseen, olipa se sitten lintujen pesimiseen, lämmön tuottamiseen tai maailmalle tuotteina vietäväksi tarkoitettu. Metsien älykkäällä hoidolla voimme vastata moniin tarpeisiin luonnon moninaisuutta vaarantamatta. Suomalainen puuosaaminen on edelleen huipussaan. Sille loivat perustan minun pappani ja monet muut niin kauan kuin Suomi on elänyt puusta.

SATU HAAPANEN
on kansanedustaja (vihr.).

satu.haapanen@eduskunta.fi

Lailliset aseet eivät ole ongelma

”Löperö aselaki vaarantaa yleisen turvallisuuden”, luki Facebookissa.

Niin Facebookin kirjoittajan kuin sisäministerinkin mielipiteen mukaan aselaki on liian ”väljä” ja sitä pitäisi tiukentaa. Olen asiasta eri mieltä. Kyllä Hyvinkään ampumatapauksen kaltaiset väkivallanteot laukaisee jokin muu asia kuin aselaki tai aseen omistaminen.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan henkirikoksia on Suomessa vuosina 2006–2010 tehty vuosittain 117–133. Näistä tehtiin teräaseella 40 prosenttia ja paljain käsin 23 prosenttia. Aseella tehtyjen henkirikosten osuus on ollut 17 prosenttia.

Ampuma-aseella tehdyissä rikoksissa yli puolet eli 56 prosenttia tehtiin luvattomalla aseella. Luvallisella aseella tehdään siis alle 10 prosenttia kaikista henkirikoksista.

Osoitteessa *www.optula.om.fi/1324022193730* voi tutustua tilastoon.

”Kyllä lyöpä aseen löytää”, kuuluu vanha sanonta. Tuskinpa henkirikokset vähenisivät, vaikka kaikki luvalliset aseet kerättäisiin pois. 330 000 luvallisen aseen omistajaa eivät nähdäkseni resua ravintoloissa aamupuolelle yötä, vaan nukkuvat ja näkevät unta tulevan viikonlopun jahtipäivien upeista tunnelmista nokipannukahveineen ja makkaranpaistoineen tai keskittyvät ampumakisoihin.

Lupien saamiseen kuluu aikaa niin paljon tentteineen ja hakemuksineen, että pitää olla todella innostunut, että viitsii hoitaa kaiken byrokratian päästäkseen jahtiin tai ampumaharrastuksen pariin. Ampumaseuran jäsenyys tai metsästyskortti on luvan saamisen edellytys. Lisäksi halvimmillaankin harrastukselle tulee runsaasti hintaa. Patruunat ja luvat maksavat satasia, aseesta tähtäinlaitteineen joutuu maksamaan 500–2 000 euroa, jopa enemmän.

Sain perintönä pari luodikkoa ja hankin niihin luvat. Vaikka omistin ennestään aseita, jouduin suorittamaan poliisilaitoksella parin sadan kysymyksen ”palikkatestin”. Toisella käyntikerralla kävin näyttämässä aseet ja kolmannen käyntikerran vaati lupien noutaminen. Nyt ovat luvat lopultakin lompakossa.

Kolme puolikasta päivää poissa töistä ansionmenetyksineen ja melkein satasen lupamaksu nostivat aseiden hinnan monta kertaa niiden reaaliarvoa suuremmaksi. Ainoana positiivisena asiana lupaprosessissa koin poliisilaitoksella saamani ystävällisen palvelun ja neuvonnan siitä, kuinka pitää toimia.

Metsästäjät ja ampumista harrastavat joutuvat asiaan nykyisten mielipiteitten vuoksi sijaiskärsijöiksi ja kokevat olevansa melkeinpä toisen luokan kansalaisia muutaman mieleltään sairaan ammuskelijan vuoksi. Hyvinkään tapauksen yhteydessä media ja medialle annetut lausunnot lietsovat yleistä ilmapiiriä asevastaiseksi.

Vertailun vuoksi todettakoon, että tilastot kertovat rattijuopumusliikenneonnettomuuksien surmaavan vuosittain monikymmenkertaisen määrän ihmisiä siihen verrattuna mitä luvallisilla aseilla surmataan. Lisäksi rattijuopot aiheuttavat keskimäärin toista tuhatta eriasteista loukkaantumista vuosittain. Siinä sitä olisi ministerille ja virkamiehille työsarkaa pistää asia kuntoon.

Aselaki on jo nykyisellään riittäväni tiukka, eikä sen kiristäminen auta asiaa. Hyvinkään, Myyrmannin, Sellon, Jokelan, Porvoon, Kauhajoen ja Hyvinkään kaltaisten tapausten syitä on etsittävä jostakin muualta kuin aselaista. Metsästäminen ja ampumaurheilu ovat hienoja harrastuksia, eikä niitä tule lainsäädännöllä vaikeuttaa.

Toisaalta myös meidän luvansaaneiden on oltava riittävän huolellisia aseidemme säilyttämisessä, jotteivät Hyvinkään tapauksen kaltaiset mielettömät veriteot tule saamaan jatkoa.

Markku Jyrkkä
Halsua

Puuttuminen on vaikeaa

Viime vuosien murha-aalto, joka tuntuu aina vain saavan karmeampaa ja järkyttävämpää jatkoa, on saanut monet suomalaiset tuntemaan kollektiivista joukkosyyllisyyttä. Me syytämme yhteiskuntaa ja monesti myös itseämme siitä, miksi ei ole pystytty estämään näitä tekoja.

On alettu vaatia välittämistä ja toisen huomioimista ja puuttumista toisten ongelmiin. Mutta miten siihen pystyvät vieraat ihmiset, kun asiantuntijatkaan eivät näe monesti niitä ajoissa eivätkä osaa niihin puuttua? Mikä voisi olla se oikea tapa ja kenen mielipiteet ne oikeat, joiden mukaan pitäisi elää ja toimia. Haluaako kovinkaan moni kertoa asioistaan vieraille? Sellainen saattaisi vain pahentaa tilannetta, jos aletaan ajatellaan, että meitä kytätään ja valvotaan. Se voi herättää aggressiivisia mielipiteitä ja tekojakin.

Ja mitä sillä olisi merkitystä, jos kysyisimme toiselta, että miten sinulla menee, jos siitä tulisi samanlainen tapa kuin tervehtimisestä.

Maailmasta pitäisi saada parempi ja oikeudenmukaisempi. Mutta me emme voi syöttää toisille omia mielipiteitämme ainoana oikeina siitä, millä lailla pitäisi elää. Sehän näkyy politiikassa ja uskonasioissakin, että meitä on moneksi.

Maailmassa pitäisi olla vähemmän ahneutta ja kilpailua ja enemmän normaalia kanssakäymistä ja toisten ymmärtämistä.

Koti- ja koulukasvatuksessa meihin pitäisi kylvää se oikeudenmukaisuuden siemen ja tässä maailmassa pitäisi olla vähemmän ahneutta – ja vähemmän kilpailua ja enemmän normaalia kanssakäymistä ja toisten ymmärtämistä.

Ville Ruotsalainen
Oulu

Vesi kielellä

Viime päivinä monia on askarruttanut vuoden vaihteessa voimaan tuleva sivutuoteasetus, joka määrää kotiteurastuksessakin tulevan jätteen toimitettavaksi Honkajoelle. Vaihtoehtona on käyttää koko ruho hyväksi tilalla.

Mummon peruja olevassa Kodin keittiötieto -nimisessä kirjassa vuodelta 1956 löytyi hyviä ohjeita ja ruokareseptejä. Kirjasta löytyy näppärät ruokaohjeet arvosisäelinten lisäksi esimerkiksi: utareille, keuhkoille, kateenkorvalle, sisälmysrasvoille, luille, päälle ja sorkille.

Mahat ja suolet käyvät puhdistettuna makkaroiden ja pylsyjen kuoriaineena. Päästä saadaan mitä parhainta aladobia.

Kun selailin tuota vanhaa keittokirjaa niin tällaisen EU:n asetukset ja direktiivit tuntuvat oikeastaan aivan turhilta. Mihin niitä tarvitaan kun eläimen voi tosiaan käyttää kokonaan hyväksi.

Tietenkin vähän viitseliäisyyttähän se vaatii, mutta tuloksena on taatusti oikeaa perinteistä lähiruokaa.

Minkälaiset kulinaristiset nautinnot tämä asetus meille avaakaan. On turhaa enää kadehtia eurooppalaisten keittiöiden mestarikokkauksia kun tämä mahdollisuus meille nyt annetaan aivan silmiemme eteen.

Herkkujahan voi sitten tarjota myös tilalla piipahtaville tarkastajille.

Vesi kielellä kekriä odotellen.

Pietari P

MARKKU VUORIKARI

Mummon vanhan keittokirja neuvoo, miten koko eläin hyödynnetään ruuaksi sisäelimiä ja utareita myöten, Pietari P kirjoittaa.

HUIDUNPERÄ

Puolustetaanpa lukioverkkoamme

Olemme juuri juhlineet tässä maassa uusia ylioppilaitamme. Määränsä on komeat 28 000!

Huidunperällä olemme tyytyväisiä myös ammattikoulutukseemme. Ammatillisen tutkinnon suorittaa tänä vuonna jopa 70 000 nuortamme. Lukiokoulutuksemmekin on laaja. Viime vuosina sen on suorittanut yli 30 000 nuorta 400 lukiossa.

Toista oli vuonna 1860. Silloin lukiokoulutus sallittiin vain ylimmän yhteiskunnan nuorille. Demokratia vallitsee siten tältäkin osin koulutuksemme sektoria myöten.

Ylioppilaiden suuri vuotuismäärä onkin keskeisiä mittareita, joilla arvioidaan yhteiskunnan sivistyksen tasoa. Keväällä sata vuotta sitten valmistui vajaat tuhat ylioppilasta ja viisi vuosikymmentä sitten vajaat kymmenentuhatta. Nyt lukunsa on miltei puolet ikäluokasta.

Ylioppilaaksi tulo oli siis alkujaan mahdollista vain ylimmän yhteiskuntakerroksen nuorille. Autonomia-ajan säätyyhteiskunta ei sallinut rahvaan nuorten kouluttamista. Helsingin yliopiston silloinen varakansleri J.M. Nordman vaati, että työtätekevien luokkien – se merkitsi silloin lähinnä viljelijäväestöä – lasten siirtyminen eliittiin koulutuksen avulla oli ehdottomasti estettävä.

Suomen marsalkan isoisä, hovioikeuden presidentti C. G. Mannerheim korosti, että vain ylempien yhteiskuntaluokkien ”syvempi siveellisyys” antaa kelpoisuuden maan julkisiin tehtäviin.

Sitten, 1870-luvulla, Snellmanin ja suomalaiskansallisen herätyksen aikaan alettiin tiedostaa, että maallamme tuli olla omakielinen sivistyneistö.

Säätykiertoon alettiin suhtautua myönteisesti, joskin eteneminen oli hidasta.

Kuvaavaa oli, että pari vuosikymmentä myöhemmin,1890-luvun alussa, yliopistomme opiskelijoista 15 sadasta oli lähtöasemiltaan talonpoikaistaustaisia. Seuranneina neljänä vuosikymmenenä heidän osuutensa kasvoi vajaaseen 20 prosenttiin. Ylioppilaiden vuotuinen kokonaismäärä rajoittui tällöin kuitenkin vain kolmeen tuhanteen.

Kun oli kulunut sata vuotta maamme kansallisesta herätyksestä, kaupunkien ja maaseudun väestöt olivat määrällisesti alkaneet tasoittua. Ylioppilastutkinnon oli nyt suorittanut 185 000 kaupunkilaista mutta vielä vain 60 000 maalaisnuorta.

Tänään Suomi on moderni koulutusyhteiskunta. Etenkin 1960-luvulla presidentti Kekkosen käynnistämän tehokkaan aluepolitiikan seurauksena saatiin aikaiseksi suuri ja koulutushistorian menestyksekkäimpiin kuuluva, kansainvälisestikin arvostettu peruskoulu-uudistus. Sen toteuttaminen aloitettiin Pohjois-Suomesta ja vuoteen 1985 se mennessä oli toteutettu koko maassa.

Nyt vanhempien tausta eikä varallisuus eikä myöskään oppilaan kotipaikka enää määrää nuorten tulevaisuutta. Perustettiin myös monia uusia korkeakouluja ja yliopistoja ja mahdollistettiin nuorison opintielle pääsy laajoja maakuntia myöten. Samalla toteutettiin ylioppilastutkinnon jälkeisten opintojen kannalta tärkeä opintuen uudistaminen.

Siten 1970-luvulla ylioppilaiden vuotuinen valmistumismäärä nousi jo yli 20 000:n ja 1980-luvulle tultua yli 30 000:n.

Nykyinen yli neljänsadan lukion määrä kertoo, että sivistysvaltio Suomi toimii täysillä. Väestömme 15–39-vuotiaista on ylioppilaita 20 prosenttia.

Pohjoismainen vertailu osoittaa, että Ruotsissa vastaava määrä on 17,5, Norjassa 16 ja Tanskassa 14 prosenttia.

Meillä 20–39-vuotiaasta väestöstä yliopistossa opiskelee 20 prosenttia. Ruotsissa luku on 17, Tanskassa 14 ja Norjassa 12 prosenttia.

Kiintoisaa on tutustua myös yliopisto- ja korkeakoulututkinnon suorittaneen aikuisväestön eli 25–64-vuotiaiden osuuteen. Prosenttimäärä on meillä 37, Norjassa 36,Tanskassa 34 ja Ruotsissa 33.

Näistä asioista keskustelimme Huidunperällä kuntamme uusien ylioppilaiden lakkiaiskahveilla. Lämpimin ajatuksin ja sanoin kiiteltiin tätä maamme pieniin kuuluvan kuntamme lukiota, joka terhakkaasti on vuosia hoitanut tehtäväänsä seutukunnan hyväksi.

Lukioittemme määrän kehitys on ollutkin suotuisa. Meillä ei oppilaiden ole enää tarvinnut menneiden sukupolvien nuorten tavoin käydä lukiotaan kaukana kodista ja siirtyä sukulais- tai tuttavaperheisiin alivuokralaisiksi.

Vaan keskittäminen on nyt yhteiskuntamme monien päättäjien pyrkimyksenä ja kuntauudistus keskeisiä hankkeitaan.

Merkitseekö hallituksen esiin nostama kuntahanke lukioittemme määränkin vähentämistä ja harvojen eli suurten aluelukioiden aikaansaamista?

Nuoriso joutuisi palaamaan entiseen etälukiokäytäntöön. Taantumaa se merkitsisi. Huidunperällä toivotaan, että keskittämisen into ei tähän koulutuksen alaan puuttuisi.

HEIKINTYTÄR